

Carl Johan De Geer, "Monster",
1986. Tygmönster formgivet för
10-gruppen. Foto: Per Myrehed/
Thielska galleriet

Carl Johan De Geer, självporträtt framför "Den stora missuppfattningen" på Thielska galleriet.
Foto: Carl Johan De Geer

Carl Johan De Geer, "Gult rum", 1991. Installationsvy, Thielska galleriet.
Foto: Per Myrehed/Thielska galleriet

Carl Johan De Geer, "Farfars lunch", installationsvy på Thielska galleriet. Foto: Per Myrehed/Thielska galleriet

Den stora missuppfattningen. Som mönstertecknare är De Geer briljant

Konst | Utställning

Den stora missuppfattningen av Carl Johan De Geer

TOM 20 MARS 2022

THIELSKA GALLERIET, SJÖTULLSBACKEN 8

Dan Backman

konst@svd.se

På 1960-talet ville Carl Johan De Geer skapa en bättre värld utan krig med hjälp av mönster, starka färger och musik. Det blev inte fred – men i dag häpnar man över kvaliteten och kvantiteten i hans vitala produktion.

Carl Johan De Geer har sagt att han är bäst som mönstertecknare. Jag är böjd att hålla med. Visst är han en bra fotograf. "Med kameran som tröst" är både en kulturhistorisk fotodokumentation och ett privat fotoalbum, som med roliga bildtitlar är precis lika kul att bläddra i idag som då den utgavs 1981. Och nog skrattade också jag åt den legendariska tv-serien "Tår-

tan", som han skapade tillsammans med Håkan Alexandersson 1973. Ännu bättre, men mindre uppmärksammade, var duons egensinniga tv-serier "Doktor Krall", från 1974, och "Privatdetektiven Kant", från 1983.

Det finns mer. Som science fiction-romanerna "Det bombade ögat", från 1982, och fortsättningen "Kyss mej dödligt", från 1985, de läste jag med nöje när de kom. Och de stora målningarna som han gjorde på sjuttioalet gillar jag fortfarande skarpt.

Att denne produktive, och av det svenska kulturlivet omhuldade och uppburne, mångsysslare upprepat sig själv och berättat sin släkts och sin egen historia några gånger för mycket är inte riktigt lika kul, men inte något vi behöver gå in på här.

På Thielskas utställning, som tidigare visats på Bildmuseet i Umeå och Kulturen i Lund, är det alltså den briljanta mönstertecknaren Carl Johan De Geer som är i fokus – med en liten släktutvikning i form av kortfil-

men "Mormor, Hitler och jag". Han som på det tidiga 60-talet trodde det var möjligt "att skapa en ny och bättre värld utan krig med hjälp av mönster, starka färger och musik". En vacker men naiv förhoppning, som delades av många och som han i efterhand melodramatiskt betecknar som "den stora missuppfattningen", vilket blivit titel på utställningen.

Exakt samma premiss låg för övrigt till grund för utställningen "Vi hade fel", som visades på Prins Eugens Waldemarsudde 2013, fast då gällde det hans modofotografier. Kanske att det finns något annat att revidera framöver?

Carl Johan De Geer gillar inte tomrums, det har han sagt många gånger, så Thielskas golv och väggar är fyllda med tyger, provtryck, mönsterskisser, fotografier, montrar, möbler och installationer.

En av installationerna (som man lika gärna skulle kunna kalla scenografi), den av Norrköpings Konstmuseum inköpta "Gult

rum", är ett härligt vitalt tidsdokument med tyger, målade stolar, skrivmaskin, kamera, målningar av honom själv och Kristina Elander, och diverse annat.

Det jugendslingriga och William Morris-inspirerade gulgröna tyget "Rendez-vous", som täcker ett runt bord, används också som bordduk i den övre pampiga salen där den pryder sin plats bredvid måleri av storheter som Gustaf Fjæstad, Richard Bergh och Eugène Jansson. "Rendez-vous" nytrycktes 1972 för 10-gruppens första kollektion och på utställningen finns flera fina mönster, "Flygfiskar" och "Monster" till exempel, som han gjorde till den i dag historiska formgivargruppen.

Två saker blir tydliga för mig under rundvandringen. Dels den kvantitativa aspekten, jag visste inte att han skapat så många mönster (fast långt ifrån alla har satts i produktion). Dels den kvalitativa; samlade på liten yta i en någorlunda kronologisk ordning bekräftas misstanken att de tidiga

mönstren är överlägsna de senare. Jo, det första rummets Morrisinspirerade slingor är verkligen mycket bättre än det stela kamouflagemönstret i det sista.

Det lätt japoniserande "Boberg" från 1990, också det gjord för 10-gruppen, är förvisso ett jättefint mönster, men de pixliga konturerna, som antagligen kändes moderna då, är idag daterade och svänger inte lika skönt som de analogt tecknade.

Carl Johan De Geer skriver i det lilla häfte som finns på utställningen att han i mitten av 90-talet sökte sig från det insmickrande och vackra som han kunde se i sina mönster mot något, som han formulerar det, "aggressivt och fult". Jag uppfattar inte det insmickrande, mer av det lekfulla, men för att komma vidare är det säkert en bra tanke.

Dessvärre kom det inte så många bra mönster ur det. Fast "Skriet och motorsågsmassakern" är förstås ett kul mönster. Klassisk Munch-ångest och lika klassiskt videovåld är ju en vinnande kombo. ■